

UPPSALA
UNIVERSITET

Juridiska fakultetsnämnden

Box 256
SE-751 05 Uppsala

REMISSYTTRANDE

1 (2)

2017-01-02

JURFAK 2016/84

Socialdepartementet

Begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn (SOU 2016:73) samt promemorian om förslag till ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till lagförslagen som lämnas i SOU 2016:73
(S2016/06793/FST)

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får med anledning härav anföra följande.

Utredningen om en modern föräldraförsäkring föreslår att för barn som kommer till Sverige under sitt andra levnadsår ska föräldrapenning kunna lämnas under högst 200 dagar och för barn som blir bosatta här efter det andra levnadsåret ska föräldrapenning kunna utges i högst 100 dagar. De nya reglerna ska träda i kraft den 1 juli 2017 och gälla för barn som blir bosatta i Sverige efter ikraftträdandet.

Syftet med de nya reglerna, som gäller lika för alla oavsett medborgarskap, är att förmå i första hand nyanlända kvinnor att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället i övrigt, vilket anses motverkas med nuvarande möjligheter till föräldrapenning.

Mot bakgrund av utredningens direktiv (dir 2016:10) – att föreslå hur möjligheterna till föräldraledighet med föräldrapenning ska kunna begränsas för föräldrar som kommer till Sverige med barn efter att barnet fyllt två år – kan konstateras att utredningens förslag tillgodoser regeringens önskemål.

Juridiska fakultetsnämnden är positiv till åtgärder som bidrar till att nyanlända fortare kan etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället i stort. Förslaget innebär även positiva effekter för de barn som berörs av förslaget så tillvida att de kan antas få tillgång till förskola och annan social gemenskap tidigare än med nuvarande regler. Vidare anser fakultetsnämnden att utredningen funnit en lämplig nivå beträffande antalet dagar med ersättning, då den knyter an till hur många dagar föräldrar genomsnittligt förfogar över då deras barn är ett respektive två år.

Enligt fakultetsnämndens mening är det dock svårt att bedöma i vilken utsträckning en begränsning av rätten till betald föräldraledighet kommer att påskynda etableringen på arbetsmarknaden och i samhället i övrigt för nyan-

lända föräldrar. Det kan inte uteslutas att föräldrar, som på grund av språksvårigheter, bristfällig utbildning, sociala förhållanden och etnisk tillhörighet har svårt att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden, i stället väljer att skaffa ytterligare barn för att därigenom bereda sig fortsatt möjlighet till föräldrapenning. I den mån detta blir fallet kommer de nya reglerna att få effekt tvärtemot vad som är avsikten, eftersom tiden med föräldrapenning då förlängs. Detta är dock något som kan inträffa redan med nuvarande regler och utgör inte skäl att avstyrka de föreslagna ändringarna.

I en särskild promemoria har en arbetsgrupp inom Socialdepartementet lagt fram förslag om andra ikraftträdande- och övergångsbestämmelser än vad utredningen har föreslagit. Arbetsgruppens förslag innebär i korthet att föräldrar som före ikraftträdandet uppburit föräldrapenning för ett barn ska ha fortsatt rätt till föräldrapenning enligt huvudregeln, dvs. i högst 480 dagar. Detta torde i huvudsak gälla familjer som under en tid varit bosatta i utlandet men sedan återvänder till Sverige samt familjer vars uppehållstillstånd i Sverige löpt ut men som sedan får ett nytt uppehållstillstånd. Skäl till arbetsgruppens förslag är i huvudsak att förutsättningarna för att planera uttag av föräldrapenning annars skulle försämrats på ett oskäligt sätt.

Juridiska fakultetsnämnden har förståelse för arbetsgruppens synpunkter, men vill peka på att en sådan skillnad mellan de föräldrar som uppburit föräldrapenning före ikraftträdandet och de som inte gjort det kan utgöra en otillåten diskriminering i strid med EU:s skyddsgrundsdirektiv. Även om övergångsregeln är formellt neutral kan det uppfattas som att den gynnar den som tidigare varit bosatt i Sverige och uppburit föräldrapenning för ett barn jämfört med föräldrar till ett jämnårigt barn som antingen saknat möjlighet till svensk föräldrapenning eller som av någon anledning avstått från detta. Fakultetsnämnden föreslår därför att denna fråga utreds i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av docent Lars Bejstam. Yttrandet har på delegation avgivits av fakultetens dekanus, professor Mattias Dahlberg.

Mattias Dahlberg